

PROGRAMA DE MENTORIES EPS

Document marc per al Programa de Mentories de l'EPS*

Escola Politècnica Superior – UdG

*Elaborat per la Sotsdirecció d'Estudiants de l'EPS, juny 2013

Adaptat del Pla de Mentoria-Enginyat 2009, Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa

Índex

1. INTRODUCCIÓ	3
2. L'ESTUDIANT DE PRIMER	4
3. LA MENTORIA	5
4. AVALUACIÓ DE LA MENTORIA	7
5. REFERÈNCIES	8

I. INTRODUCCIÓ

El juny de 1999 els ministres amb competències en ensenyament superior de 29 països europeus varen signar la Declaració de Bolonya, que estableix els fonaments per a la construcció de l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES).

L'EEES impulsa un canvi en les metodologies docents que centren l'objectiu en el procés d'aprenentatge de l'estudiant, i promou la millora de la qualitat i la competitivitat internacional de l'ensenyament superior a Europa, de manera que permeti augmentar la mobilitat i l'ocupació dels titulats universitaris europeus.

En aquest context, l'estudiant universitari es situa com a centre i gestor del propi aprenentatge, responsable doncs de la seva formació. La universitat posa a l'abast de l'estudiant el context, els recursos i el coneixement, però és l'estudiant qui ha de construir el propi coneixement en una gestió efectiva d'aquests recursos i del seu temps.

Aquesta responsabilitat l'obliga a prendre un nou rol, molt més actiu i autònom, en el propi procés d'aprenentatge, amb la necessitat de desplegar noves estratègies, diferents de les que ha hagut de posar en joc en l'ensenyament secundari, molt més passives i de recepció de continguts.

Al mateix temps, i segons els estàndards i directrius europeus sobre qualitat, la universitat ha de tenir procediments que afavoreixen l'assessorament, l'orientació i l'aprenentatge de l'estudiant per tal de garantir que els recursos disponibles de suport als estudiants són adequats i s'ajusten a les característiques de cada programa.

El canvi de rol que suposa pels estudiants el pas de secundària o cicles formatius a la universitat i en aquest marc, afegeix un nivell de complexitat a l'adaptació dels nois i noies al nou context: no només s'enfronten a nous espais i noves maneres de fer, a coneixements més complexos i específics, sinó que també han d'adoptar una nova forma de treballar.

Per assolir uns resultats acadèmics satisfactoris, l'estudiant ha d'atendre i poder gestionar òptimament tots aquestes variables, conèixer els recursos de què disposa i desenvolupar amb eficiència i eficàcia les estratègies adequades. Es cas contrari, els resultats acadèmics se'n ressentiran i la sensació de fracàs pot portar a l'abandonament.

El Programa de Mentories de l'EPS vol donar continuïtat a l'antic pla de Mentoria-Enginyat (2009-2012) implantat a l'EPS amb l'objectiu de:

1. Donar suport i orientació en l'acolliment en l'àmbit universitari als estudiants de primer curs.
2. Contribuir a la millora dels resultats acadèmics dels estudiants de primer curs de l'EPS

Per tal d'acomplir l'objectiu que es proposa, el programa preveu la incorporació d'estudiants de cursos superiors en el rol de mentor dels nous estudiants de primer curs. La participació com a alumne mentor té un reconeixement acadèmic aprovat per la Comissió de Govern de l'EPS en data 28 de maig de 2013. Així, durant un curs acadèmic, generalment entre els mesos de setembre a maig, el mentor es converteix en l'acompanyant expert de l'estudiant novell, ajudant-lo a adequar les seves expectatives i estratègies a la realitat de l'àmbit de l'estudi.

2. L'ESTUDIANT DE PRIMER

L'estudiant que es matricula en un primer curs a la universitat, disposa de certa informació sobre la universitat facilitada des de diferents fonts: els professors tutors de batxillerat, la informació institucional de l'administració educativa, la informació derivada de fonts més o menys «informals» (família, amics, etc.) i, per descomptat, la informació provinent dels serveis de les diferents universitats i d'algunes facultats, l'objectiu de les quals és fer conèixer la universitat i facilitar la transició mitjançant programes d'acollida.

Però si bé aquesta informació pot resultar de certa utilitat a l'hora de triar uns estudis o altres, o per una universitat o altra, el coneixement de què disposa l'estudiant sobre aspectes de contingut (què s'hi estudia), sobre organització i metodologia docent (com s'hi ensenya) o sobre avaluació (què i com s'avalua) acostuma a ser molt escàs. Més escàs encara, és el coneixement que l'estudiant disposa sobre aspectes de la cultura universitària (com s'hi viu), perquè cal no oblidar que la vida universitària no és sols acadèmica, també ha de ser social, i l'experiència universitària ha de ser vista com la vida mateixa, no com una preparació per a la vida.

Aquest és un coneixement que, en realitat, l'estudiant va assolint amb la pròpia experiència; i aquestes experiències, en un primer any, poden ser complicades o difícils, i fins i tot traumàtiques.

Així mateix, l'estudiant de primer accedeix al seu primer any a la universitat amb unes determinades expectatives respecte la titulació escollida i també en relació el que poden trobar en tot allò que podríem definir com la vida o cultura universitàries.

En tot cas, per a molts dels estudiants del primer any en la universitat, el xoc amb la realitat es produeix durant el primer període de proves d'avaluació (normalment en acabar el primer semestre), fins i tot abans, quan es troben davant els requeriments d'estudi i preparació de proves d'avaluació i treballs, on, qualitativament i quantitativament s'estableixen diferències importants pel que fa a les etapes anteriors.

Pel que fa a la seva preparació, en general, l'estudiant que accedeix a la universitat per primer cop enceta els seus estudis amb uns coneixements i unes estratègies d'aprenentatge desenvolupades en una etapa educativa (generalment la secundària o Cicles formatius de Grau Superior) que sovint són difícilment extrapolables a la universitat, un context que els demanarà ben aviat més responsabilitat i més autonomia. Així, l'estudiant que accedeix a la universitat té encara poca experiència en l'anàlisi de situacions i la presa de decisions de manera autònoma.

Per a aquest nou context, a l'estudiant novell li manquen referents institucionals i acadèmics que li orientin l'aprofitament dels recursos que la universitat posa al seu abast, així com també estratègies d'aprenentatge eficients i eficaces que li permetin rendibilitzar el seu esforç de cara al rendiment acadèmic.

Necessita aprendre ràpidament a planificar el treball i gestionar el seu temps de manera eficaç, adaptar-se a nous mètodes de treball, augmentar de manera molt significativa la dedicació i incrementar el seu nivell de responsabilitat i autonomia. Atenent la diversitat de procedència i la diversitat de necessitats, l'acció tutorial té com objectiu facilitar aquest procés d'adaptació fent atenció en aquells aspectes que poden dificultar la seva progressió en els estudis.

Un problema important que es presenta a l'EPS és que a aquestes dificultats s'hi afegeixen **les deficiències en coneixements d'algunes matèries bàsiques**. Això fa que l'alumne es trobi desorientat i amb dificultats de seguiment del curs i que els resultats en el primer any a la Universitat siguin relativament pobres.

En els últims anys l'EPS ha detectat mancances importants en la base de coneixement d'alguns alumnes en funció de la formació prèvia rebuda. Aquesta mancança sovint dificulta enormement el seguiment i l'assoliment d'algunes assignatures fonamentals de primer curs dels graus. Per tal de corregir algunes d'aquestes mancances l'EPS posa a l'abast de tots els alumnes de primer els anomenats **Cursos Bàsics, amb materials de treball d'autoaprenentatge i proposta d'exercicis de correcció automàtica basats en el sistema ACME.**

3. LA MENTORIA

L'acció tutorial s'entén com una funció d'atenció, orientació i assessorament als estudiants universitaris, que s'organitza i dissenya en funció del perfil que presenta el col·lectiu, i d'acord amb el suport específic que requereix davant els estudis que han escollit cursar.

A l'EPS, aquestes funcions es concreten en un conjunt d'accions específiques, conegudes com a Pla d'Acció Tutorial (PAT), que responen als objectius següents:

- Facilitar al nous estudiants la seva incorporació i adaptació al nou entorn universitari informant-lo sobre els serveis i activitats que s'ofereixen en el seu centre.
- Fomentar la seva participació en activitats que suposin una millora en la seva formació, **incidint especialment en el seguiment dels Cursos Bàsics**
- Orientar-lo en les seves decisions acadèmiques, motivar-lo i ajudar-lo en els problemes derivats de l'estudi.
- Ajudar-lo a aprendre a planificar la feina i a organitzar-se el temps.
- Assessorar-lo per aconseguir un mètode d'estudi adequat
- Disminuir l'abandonament i millorar el rendiment acadèmic de l'estudiant al seu pla d'estudis.
- Atendre de forma personalitzada a cada individu en funció de les seves necessitats.

3.1 Agents del Programa de Mentories de l'EPS

El Programa de Mentories de l'EPS implica a diferents agents:

- El tutor en tasques de coordinació de mentors.
A l'EPS aquest rol l'assumeix la Sotsdirecció d'Estudiants i Qualitat i realitza les següents tasques:
 - Assessora als estudiants mentors en el desenvolupament de la seva funció, proporcionant els recursos que siguin necessaris. Fa un seguiment periòdic de la tasca que desenvolupen els mentors, a través de reunions periòdiques amb ells i el seguiment dels informes i registres que elaborin.
 - Vetlla pel bon funcionament de la tasques del mentor i està a la seva disposició per resoldre els dubtes o situacions complexes.
 - Coordina i avalua la tasca dels estudiants mentors.
- Mentor o mentora:
 - Desenvolupa la tasca d'orientació i seguiment als estudiants de primer curs.
 - Informa de forma periòdica al seu tutor del funcionament de la seva tasca com a mentor.
- L'estudiant de primer mentoritzat

3.2 Funcions assignades al Mentor

El mentor agrupa les funcions assignades en tres àmbits: informatiu, d'orientació i seguiment i d'avaluació. Les funcions previstes en cada un d'ells son:

Informatives:

- Informar sobre els diferents serveis i activitats que oferta el seu centre i la seva universitat.
- Facilitar la informació necessària per a un millor aprofitament dels recursos disponibles a la universitat, **de manera molt especial en referència al seguiment dels Cursos Bàsics**

Orientació i seguiment:

- Fer el seguiment del procés d'adaptació i integració acadèmica de l'estudiant de primer curs.
- Identificar les dificultats que es troba en els estudis i analitzar possibles solucions.
- Facilitar el desenvolupament d'habilitats i estratègies d'aprenentatge.
- Assessorar l'estudiant en les seves decisions a nivell formatiu.
- Ajudar-lo a planificar-se les tasques i a gestionar-se el temps.
- Orientar-lo sobre els mètodes i tècniques d'estudi.
- Identificar i promoure el bon ús dels instruments més adequats per a l'estudi (TICs).
- Fer el seguiment dels plans d'acció desenvolupats i dels resultats acadèmics.
- Estimular el desenvolupament de competències per una millor autonomia i autoregulació de l'estudiant.

Coordinació i avaluació:

- Coordinar-se amb el tutor d'alumnes mentors (Sotsdirecció d'Estudiants i Qualitat)
- Avaluar els resultats obtinguts per part dels estudiants mentoritzats tant a nivell quantitatiu com qualitatiu.

És important remarcar que el mentor no substitueix el tutor davant de l'estudiant de primer, que ha de continuar tenint de referent el seu tutor, que en el PAT de l'EPS correspon al coordinador de l'estudi.

Igualment, hi ha alguns aspectes que el mentor haurà de tenir molt en compte per evitar malentesos i acotar la seva funció:

- El mentor és un acompanyant expert en la vida acadèmica de l'estudiant de primer però no és un professor particular.
- El mentor no és un psicòleg; si la situació ho requereix, caldrà que derivi als serveis adequats de la universitat.
- El mentor ha d'evitar crear falses expectatives als estudiants de primer.
- Cal que el mentor defineixi els mecanismes en la seva comunicació amb els estudiants que mentoritza (el correu electrònic, trobades periòdiques, les preguntes curtes al passadís, ...).

En la realització de les seves tasques, el mentor pot consultar el document *La caixa d'eines del mentor* (Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, 2009)

4. AVALUACIÓ DE LA MENTORIA

El Programa de Mentories de l'EPS contempla dos nivells d'avaluació: l'avaluació com a programa i l'avaluació de l'acció concreta desenvolupada al llarg d'un curs acadèmic. Ambdues avaluacions responen a la valoració dels objectius proposats per al Programa de Mentories de l'EPS:

1. Donar suport i orientació en l'acolliment en l'àmbit universitari als estudiants de primer curs.
2. Contribuir a la millora dels resultats acadèmics dels estudiants de primer curs.

4.1 Avaluació a nivell de programa:

Per tal d'avaluar l'èxit del programa (l'adequació i oportunitat del programa en relació als objectius proposats), la recollida de dades haurà de fixar-se en alguns indicadors rellevants:

- El grau de participació i seguiment en el programa: una participació alta en nombre remet a un indicador d'alt nivell en relació a l'oportunitat del programa en el context on es desplega. Caldrà recollir, doncs, el grau de participació de tots els agents implicats en el Pla: estudiants novells inscrits i mentors implicats.
- El rendiment i permanència dels estudiants matriculats: l'indicador de rendiment es calcula a partir del nombre de crèdits aprovats en relació als crèdits matriculats un cop finalitzat el curs acadèmic. En paral·lel també pot recollir-se la permanència dels estudiants en la titulació: quants han abandonat al llarg del curs o s'han donat de baixa o no s'han pogut matricular el curs següent. Per tal d'avaluar l'impacte del programa en relació amb el segon objectiu, aquests resultats s'haurien de comparar amb un grup control (estudiants de cursos anteriors o amb altres estudiants del mateix curs que en cap dels dos casos hagin participat en el programa de mentoria). Aquest indicador s'ha de valorar tenint en compte un biaix: el programa de mentoria no assegura per se una millora de les qualificacions obtingudes ni dels crèdits superats, doncs aquests elements depenen de molts altres factors que van més enllà de l'acció del mentor, com poden ser: el nivell previ de l'estudiant, l'exigència del professorat, la normativa acadèmica vigent,...

4.2 Avaluació a nivell d'acció:

Per a cada edició del programa poden recollir-se alguns indicadors quantitius i qualitius que orientin respecte la satisfacció dels estudiants i l'impacte concret del programa en cada un dels objectius proposats durant un curs acadèmic complet.

És important aquí també la implicació de tots els agents participants (estudiants de primer, mentors i tutor) per tal de poder triangular la informació que es recull i fer-ne una anàlisi valorativa.

El grau de satisfacció dels estudiants amb el contingut del programa i amb l'acció del mentor, la percepció de l'estudiant i la valoració de fins a quin punt ha fet un aprenentatge significatiu dels diferents continguts del programa esdevé un element clau per valorar l'èxit del mateix. Així mateix els mentors també són consultats en relació a l'adequació del programa a les necessitats específiques del col·lectiu concret del curs acadèmic.

La valoració del funcionament del programa en un curs acadèmic concret es fa a partir de la següent informació:

- Qüestionari de satisfacció amb el desenvolupament del programa per part dels estudiants mentoritzats de primer curs
- Autoavaluació per part de l'estudiant en relació a la millora i en relació a la planificació i l'organització de l'estudi, la gestió del temps, la preparació de les proves d'avaluació i l'aplicació de tècniques d'estudi.
- Informe de l'alumne mentor (Registre de Mentoria EPS)

Abans de finalitzar el curs acadèmic el tutor es reunirà amb els mentors per fer una valoració global del funcionament del programa i prendrà nota de les millores a introduir cara el curs següent.

El tutor (Sotsdirecció d'Estudiants i Qualitat) elaborarà un informe final on reculli tota la informació generada en el Programa de Mentories EPS (veure document Registre de Mentoria EPS)

5. REFERÈNCIES

- Pla de Mentoria Enginyat, Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, 2009
- La caixa d'eines del mentor, Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, 2009
- Pla de Mentoria, Facultat de Ciències, Universitat de Girona, 2011

Responsable del Programa Mentories EPS

Dra. Geresa Giménez Leal
Sotsdirectora d'Estudiants i Qualitat
sotsdirectora.estudiants@eps.udg.edu
97241 8410

Podeu trobar tota la informació del Programa de Mentories EPS a:

<http://www.udg.edu/eps/Estudiants/Estudiants2/tabid/5051/language/ca-ES/Default.aspx>